List 22. **NOVICE** Tečaj LIX.

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 6 kron, za pol leta 3 krone in za četrt leta 1 krono 50 vin., — po pošti prejemane pa za celo leto 7 kron, za pol leta 3 krone 50 vin., za četrt leta 1 krona 80 vin. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 80 vin. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserate) vzprejemlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 16 vin., za dvakrat 24 vin., za trikrat 30 vin. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 31. maja 1901.

Politični oddelek.

Pametna beseda.

Češki poslanec dr. Herold, jeden najvplivnejših in najuglednejših voditeljev češke državnozborske delegacije, je imel v soboto v Pragi velezanimiv govor o sredstvih in smotrih češke politike. V njegovem govoru je toliko tudi za nas Slovence uvaževanja vrednih mislij, da se nam zdi primerno, podati vsaj kratek ekscerpt iz tega govora.

Narodu je po tem govoru dr. Heroldu potreba pred vsem politične moči. Ta moč sestoji na jedni strani v množini kulturnih in gospodarskih sil, na drugi strani pa iz narodnega vpliva na zakonodajo, na upravo in sploh na razvoj države. Vsled tega mora biti politika na vsak način aktivna, a raztezati se mora na vse politične strani, ki so v zvezi s politično močjo. Od tod stremljenje po kulturnih zavodih. Vsak kulturni zavod je orožje za dosezanje novih ciljev. Takisto je tudi jezikovni boj važen, ker čim bolj se razširi območje in veljava jezika, toliko bolj se razširi narodova moč.

Vse gibanje mora sloneti na trdni gospodarski podlagi. Ob veličini gospodarskega življenja ne zadošča več samopomoč pojedinca ali razredov. Politična smer naroda mora iti za tem, da se sredstva države pritegnejo v gospodarsko oskrbljenje naroda.

Ako je torej narodu za dosego zmage potrebna politična moč in ako je ta odvisna od množine kulturnih, narodnih in gospodarskih sil, potem so tudi dane direktive za sedanjo češko politiko.

Treba je z vsemi sredstvi povzdigovati vpliv naroda na državno upravo. To je toliko bolj potrebno, ker se moč pangermanske ideje, ki je zmagala pri Sadovi in Sedanu, diplomatiškim potom ne oslabi in ne odpravi s sveta. Tendence, gojene od generacij, prodirajo, naj že to hočemo ali nočemo.

Te tendence pomenijo trajno veliko nevarnost in zato zahteva samoohrana, da stremimo po taki politični moči, ki bo v stanu, odpraviti to nevarnost. Uporabiti je vse, da se vse pridobi, da ne bi kdaj vsega izgubili. Zato mora biti naša politiška taktika tako urejena, da pomnožimo množino obrambenih sredstev. To je mogoče samo potom praktiške politike, vse drugo treba podrejati vzvišenim ciljem naroda.

Dejanstvena politika v bližnjem času mora biti politika aktivnosti in dela. Parlamentarno delovanje bodi naperjeno na to, da se povsodi pridobi prostora za razvoj kulturnih, narodnih in gospodarskih sil. Tako delovanje je prodirajoče. Razunemanje strasti je le razdraževalno sredstvo, zadostuje pa samo za trenotek. Manj se je treba pritoževati zaradi krivic, toliko več pa treba delati, da se krivice odpravijo. Vse politiške korake morajo voditi temeljne ideje, ne pa hipna navdajanja. Politiško izobrazbo naroda treba povzdigniti iz globin fraze na trdno višino trajnega prepričanja in dela.

Politiško delovanje narodovih zastopnikov mora biti snovanje in delovanje, to pa zahteva višjo politiško inteligenco. Poslanci morejo povzdigniti politiški pomen in vpliv naroda le po visoki inteligenci in koristonosnem pravem delu. Bolj nego kdaj je danes treba rabulistiko in prazno demagogstvo izključiti iz parlamenta. Cilji naroda so jasni: doseči jih pa moremo le po skupnem delovanju vseh. Cepljenje v frakcije je nesreča. Razvrščanje v politiške sloje z gospodarsko podlago je še več, je nevarnost.

Treba je, da se naša bojna sredstva pomlade in oplemene. Ne smemo jih torej izrabljati v mejsebojnem boju. Čim so idealni cilji vsem enaki, je možno materijalne po mejsebojnem varovati in vzravnati. Dolžnost svobodomiselne stranke je, da izvede koncentracijo vseh resnih mož, ki predstavljajo delavno silo naroda v vseh slojih.

Najbližja bodočnost poda nasprotnikom imponujočo sliko zjedinjenega naroda. V dobi splošnega razcepljenja,

ko se zametavajo vse politiške tradicije, bi narod, ki ga vodi delo, inteligenca, razum in vroča ljubezen do domovine, narod, ki je zjedinjen, pomenjal politiško potenco, ki bi imela velik vpliv na usodo naše monarhije.

Združimo se vsi za dosego politične moči in vpliva za naš narod in potem bo vsakdo mogel reči o sebi, da služi narodu in le narodu, čigar blaginja in sreča mora ostati najvišje, po čemer stremimo.

Politični pregled.

Državni zbor. — Poslanska zbornica je minoli teden rešila v drugem branju važno predlogo o investicijah. Pri ti priliki sta govorila poslanca dr. Ferjančič in Pogačnik o lokalnih železnicah na Kranjskem. Takisto se je v minolem tednu rešila predloga zastran uredbe delavnika v premogokopih. Preminjevalni nasveti so bili vsi odklonjeni in sprejet vladni načrt. V sredo se je poslanska zbornica začela baviti s predlogo o vodnih stavbah na Češkem, paralelno s to razpravo pa se bo vršila razprava o budgetnem provizoriju.

Deželni zbori so sklicani na dan 18. junija. Zasedanje bo trajalo samo 4 ali 5 tednov, potem pa se bo pretrgalo in se nadaljevalo meseca septembra. Volitve za one deželne zbore, katerim poteče letos šestletna doba, bi se po teh dispozicijah vršile meseca novembra.

Cesar na Češkem. — Program za cesarjevo potovanje na Češko je definitivno določen. Cesar odpotuje z Dunaja dne 12. junija in se vrne dne 19. junija.

Češki glasovi o vodnih potih. — V čeških strankah se jako cepijo glasovi o uravnavi čeških voda in osobito o novo projektovanih vodnih cestah Čeravno poslednje v istem obsegu, kakor so projektovani, najbrže ne pridejo do izpeljave, to pa iz jedinega vzroka, ker bi to delo provzročilo neznosnih bremen, naloženih na rame davkoplačevalcev, je vender zanimivo čuti razne glasove čeških merodajnih mož ki so za blagor češkega naroda, kateri pa so proti temu. Tako je na pr. princ Karol Schwarzenberg zavzel odločno stališče proti zgradbi kanalov, kateri bi vezali takorekoč severno in jadransko morje mej Stettinom in Reko skozi Šlezijo, Češko, Dolenje Avstrijsko in Hrvatsko in katera vodna zveza bi bila le v korist Nemcem in Madjarom, a v veliko škodo avstrijskim Slovanom. Zaradi tega so neki izvestni „češki“ krogi uprizorili pravcato gonjo proti princu Schwarzenbergu in češkemu konservativnemu veleposestvu Nasproti temu pa mu izrekajo simpatije vsi pravi češki rodoljubi. V Budjejevicah izhajajoči list „Jihočeske Listy“ so mu izrekli javno zahvalo in zaupanje. Temu listu je poslal Schwarzenberg svojo zahvalo in je pri tem z nova pojasnil svoje stališče v tej zadevi. Dejal je, da odločno ugovarja trditvi, da bi on hotel zavirati veliko delo uravnave čeških voda, ko bi to storil, bil bi nespameten in bi delal proti češkim interesom. On hoče pospeševati to veliko delo, a želi, da se najprej poskrbi za plovbo in kanalizacijo domačih voda, posebno Labe in Vltave do Budjejevic, ter da se uravnajo iste tako, da bodo služile domačim koristim. Po dovršitvi tega dela, ki je predpogoj dobrega funkcijoniranja kanalov, želi, da se le ti zgrade tako, da bodo služili domačim razmeram, ne pa kot prevozno sredstvo za tuje blago. S tem pojasnilom je princ Schwarzenberg dokazal, da se protivi veleneškim in velemadžarskim stremljenjem, ki hočejo s pomočjo avstrijskega davkoplačevalca — po največ Slovana — dobiti novo sredstvo za svojo politiko, ter da je njemu — Schwarzenbergu — v prvi vrsti pri srcu korist lastnega naroda. Oni pa, ki ga radi tega napadajo, so le pokazali, da stoje v v službi velikonemške politike.

Davščina na žganje v gosposki zbornici. — V soboto je gosposka zbornica sprejela v vseh treh branjih povišanje davščine na žganje in sicer nespremenjen, kakoršnega je vlada predlagala. Odbila je torej premembo Turnherrovo, katero je vsprejela poslanska zbornica. Zadeva pride torej zopet pred poslansko zbornico v jedni prihodnjih sej.

Razmere na Kitajskem. — Že zadnjič smo poročali, da je kitajski cesar sporočil zastopnikom velevlasti, da se ne vrne prej v Pekin, dokler mesto ni izpraznjeno Evropejcev. Isti čas pa je grof Waldersee dal sporočiti kitajskemu cesarju, da se mejnarodne čete ne umaknejo prej iz Pekina, dokler se ne vrne cesar in ga sprejme v avdijenci. Grof Waldersee ima po naročilu svojega cesarja baje nekaj zelo važnega sporočiti kitajskemu cesarju, to pa le osebno radi tega pa naj bi čakale vse mejnarodne čete v Pekinu. To bi pa utegnilo dolgo trajati. Združenih čet ostane na Kitajskem še 12 500 mož za varstvo poslaništev in železnic Boksarji so na Kitajskem tista „črna vojska“, ki se ne da ugnati, marveč ki vprizarja tu in tam novih nemirov. Ti ustaši dobivajo svoje skrite podpore in navodila ali od strani raznih Evropejcem sovražnih mandarinov (podkraljev), boječih se za svoj sijaj in nadoblast, ako bi na Kitajskem odzvonilo domačemu absolutizmu in bi se uvedli evropski odnošaji, ali pa tudi od agentov izvenkitajskih vlad ali špekulantov, ki upajo ribariti v splošni zmešnjavi, ki jo provzročajo dogodki. Radi tega se pojavijo boksarji vedno iznova na krajih, kjer je že zavladal mir. V nekem okraju v bližini mesta Paotingfu, kjer so nedavno imeli v rokah upravo Francije, a so isto izročili generalu Liu, so se pojavili novi nemiri boksarjev. Liu je s svojimi vojaki zasledoval ustaše, a so se mu venderle uprli. Močne ustaške čete so pri Anpingu, proti katerim je nastopilo 2500 mož redne kitajske vojske in 1500 Francozov pod generalom Brailloudom. Ker se je bati, da uderejo boksarji tudi v Paotinfu, v Tientsin in razne druge kraje, so se od strani mejnarodnih čet že storile priprave, da se odbijejo napadi boksarjev. Odkar se je zaznalo, da mejnarodne čete zapuste Kitajsko, so se boksarji z nova oglasili in kateri ne bodo prej nehali, da iztrebijo iz Kitajske vse Evropejce, ker tako hočejo mandarini in morda tudi kitajski dvor sam, ki nad vse sovraži Evropejce.

Vojna v južni Afriki. — Mej angleško vlado in vrhovnim poveljnikom v južni Afriki je prišlo do spora in je čuti glasov, da zapusti Kitchener svoje mesto in se vrne na Angleško ali pojde celo v pokoj. Vzroki temu dogodku so baje različni. Viri govore, da lord Kitchener zahteva dvoje: ali da se mu pošlje toliko novega sposobnega vojaštva, da zamore hitro narediti konec vojni ali pa da se pusti Burom popolna neodvisnost, ker tega cincanja je Kitchener že do grla sit, zlasti radi tega, ker sprevidi, da s svojimi bolnimi in demoralizovanimi četami junaškim, za svobodo in domovino se borečim Burom ne more biti kos, marveč da utegne istim danes ali jutri podleči. Ker pa angleška vlada prvi zahtevi ne more ugoditi, ker vojaštva nima, drugi pa noče, ker jej brani sebičnost, radi tega utegne Kitchenerja kmalu nadomeščati kak novi vrhovni poveljnik. Preko Kapa se poroča, da je ondi v gorovju Zuur zbranih mnogo novih čet, ki se organizujejo in vežbajo pod vodstvom Kruitzingerja in Gooringerja. S temi četami namerava Dewet operirati proti Oranje, katero mejo so že prekoračili kapski prostovoljci, da se vržejo proti Angležem. Glasom najnovejših poročil se je Angležem posrečilo to prodiranje ustaviti. Z druge strani pa se poroča, da so Buri Angleže dne 2. maja blizu Pretorije popolnoma porazili. 49 Angležev je bilo ubitih, 150 ranjenih, 600 ujetih.

Obrtnija.

Pristojbinski ekvivalent.

(Konec.)

Protizakoniti fiskalizem.

Tista določba pristojbinskega zakona, s katero smo se bavili (T. P. 106 B. e. opom. 1.) ima še prav zanimiv privesek. Ta se glasi:

„Pristojbinski ekvivalent se ne sme predpisati družbam za skupno pridobivanje, ki niso ustanovljene za dlje časa kakor za 15 let“.

Iz tega misli finančno ministrstvo, da sme per argumentum e contrario sklepati, da so vse družbe ustanovljene za dlje kakor 15 let pristojbinskemu ekvivalentu podvržene, kar je seveda flagrantna krivica in drugega nič kakor jasno izhaja iz tega, kar smo pisali v prejšnjih številkah o tej zadevi. Ta poskus ni druzega, kakor protizakonito fiskalično nasilstvo.

Sploh je vse tolmačenje zakona, kakor je obsega naredba finančnega ministrstva z dne 14. julija l. 1900 svojevoljno fiskalično in v najdirektnejšem nasprotju z nameni zakonodajalca, da še več, naravnost protiustavna prememba veljavnega zakona.

Vsled tega je liberško trgovsko društvo podalo obširno in temeljito spomenico na vlado, specielno na finančno ministrstvo. V tej spomenici zahteva, naj se vlada drži duha in besedila veljavnega zakona, zajedno pa naj sproži, da se zakon v državnem zboru tako spremeni, da se ne bo več mogel zlorabljati po znani fiskalični navadi.

Zdaj cirkulira po vsi Avstriji v tem smislu sestavljena peticija na poslansko zbornico. Želeti bi bilo, da dobi ta peticija tudi pri nas kar mogoče največ podpisov, zakaj, za nas je stvar še posebne važnosti, ker je jako mnogo tacih trgovskih in obrtniških družb, največ tacih, ki štejejo po dva člana, in za katere pomeni pristojbinski ekvivalent jako občutno breme.

Gospodarska zveza v Ljubljani je imela v torek svoj občni zbor pod predsedstvom dr. Šusteršiča. Iz poročila ravnatelja „Gospodarske zveze“ je razvideti, da je tekom leta 1900 pristopilo 36 hranilnic in posojilnic z deleži I. vrste, 34 hranilnic in posojilnic z 42 deleži II. vrste, 33 konsumnih društev z deleži II. vrste, 25 trgovcev, 11 obrtnikov in 1197 rednih članov. Ob novem letu 1901 je pristopilo 200 rednih in 10 trgovskih članov, 28 zadrug z deleži II vrste in 1 zadruga z deležem I. vrste. Promet „Zveze“ znaša 2,583.778 kron primankljaj znaša 10.547 kron 43 vin.

Kmetijstvo.

Letošnja zima in njen vpliv na vinograde.

Letošnja zima bila je izvanredno ostra in dolga. Zato so pa tudi njene posledice izvanredne. V mnogih krajih pozebli niso le orehi, marveč tudi drugo sadno drevje. Pozeble so breskve, marelice, da še celo hruške io jablane. Posebno žalostne posledice letošnje zime vidimo pa po vinogradih. V nizkih legah so trte jako močno pozeble, v višinah ne. Stare necepljene so razpokale v starem lesu. Počrnela so jim na mladikah očesa, pozeble so pa tudi mladike same. Kaj čudno pri letošnjem pozebljenji še prav mladih cepljenih trt je pač to, da so jim pozebla najspodnejša, najnižja očesa, izven snega ostala pa niso pozebla. Še bolj čudna prikazen pri letošnji pozebi še prav mladih cepljenih trt je pa ta, da so pozeble podlage same, ne pa evropski del trte. Tako pozeble so večinoma šele v lanskem in predlanskem letu zasajene ali zagrubane cepljene trte. Že celo velja to o trtah, cepljenih na rupestris podlago. Tako pozeble trte so v evropskem delu večinoma nepozeble, pozeble so pa tikoma pod požlahtnitvijo, in naj si bodi, da so bile čez zimo z zemljo zasute. Vse te prikazni nizkega pozebljenja spričujejo, da je bil pač vzrok pozebljenja sledeči: Ko so bile v februvarju trte zametene, pričelo je deževati. Dežnica in snežnica, stekla sta se dol k zemlji, katera je pa zmrznjena bila in tam spremenila se je s snegom vred v led, kateri je trte dlje časa obdajal. V ledu so pa trte seveda morale pozebsti. Sicer je pa ravno po letošnji zimi dognano, da je rupestris podlaga, bodi si že metalika ali pa montikola, za naše podnebne razmere preobčutljiva.

Zanimivo je zvedeti, katere na ameriške podlage cepljene evropske vrste so najmanj pozeble. V tem oziru podaja vinograd grmske kmetijske šole v Cerovcih pri Smolinivasi najboljše podatke. Tam se kaže, da nista zelenika in laški rizling čisto nič pozebla, žametasta črnina pa le prav malo. V ravno tem vinogradu se skazujeta tudi španjol in beli burgundec proti zimi le prav malo občutljivi sorti. Žal in zopet žal, da se je pa kraljevina kaj občutljivo pokazala, kajti ona je grdo pozebla. In to ne ravno v nizki legi, ampak že precej v višini. Kaj občutljivi sta tudi modra frankinja in portugalka. Ker novi cepljeni vinogradi že kar strašansko dosti stanejo, kazalo bode pač, glede izvolitve sort pri cepljenju se tistih držati, katere so letošnji zimi dobro kljubovale. Cepiti bode torej kazalo zeleniko (dasiravno so ji nekateri strokovnjaki jako neprijazni) žametasto črnino, italijanski rizling. Sicer treba pa vedeti, da je letošnja zima tudi po drugih vinorodnih deželah tako nemilo gospodarila kakor pri nas ali pa še veliko hujše. Tako je čitati po časnikih prežalostna poročila iz Italije, posebno pa iz južnih Tirol, da so tam trte večinoma vse mrtve. Močno

*

tožijo o pozebi tudi po Ogrskem, Nižje Avstrijskem in Štajerskem.

Vpraša se tedaj, kaj početi s cepljenimi trtami, katere so do tal, torej do ameriške podlage pozeble? Take trte kaže koncem maja odkopati, da zaženejo iz tal iz zemlje, in tako nastale poganjke oziroma mladike treba prihodnje leto nizko pri tleh cepiti. Najbolje bode pač pozeble trte odkopati, njih iz tal zagnane poganjke letos pri miru pustiti, drugo leto na palce (čepe) rezati, in na palcih nastale poganjke prav nizko pri tleh na zeleno cepiti.

Kmetijske raznoterosti.

Kako ozdraviti preobjedo pri goveji živini? Izkušen posestnik Fr. Dolinar iz Griž nasvetuje kot popolnoma zanesljivo sredstvo proti napihnjenju govedi ob sveži travi in detelji: Navadno maslo se razbeli ter polije z jesihom. Ta zmes se vlije topla, a ne prevroča napihneni živini v gobec. Takoj upade trebuh.

Stari grah, kako ga kuhati? Stari grah, o katerem menimo, da je nerabljiv, namočimo za 12—15 ur v mrzli vodi, nato vodo odcedimo ter pustimo grah v posodi na gorkem za dva dni, da mu med tem časom začnejo lupine pokati. Šele potem se dene kuhati v resnici in ima okus enak novemu grahu.

Kako bučele napeljati k rojenju? Mnogokrat se zgodi, da so čebele že popolnoma pripravljene za rojenje, dneve in tedne se obirajo pred panjem, kjer jih željno pričakuje marljiv čebelar, ali — rója le še ni! Neki strokovnjak v tej reči poskusil je to sredstvo: Privezal je mrtvo matico na nit ter jo po malem spustil med čebele na čelu panja. Od tam jo je vzdignil spet v zrak in roj je šel za najo. Ta poskušnja se lahko napravi, saj ni — draga.

Poučni in zabavni del.

Mlada bogatinka.

Gospodična Hermina je velezanimiva prikazen mej manj zanimivimi prebivalci tržca Doline.

Kakor storijo radi veliki in mali pisatelji, naj vam tudi jaz osvetlim najprvo nje zunanjost.

Gospodična Hermina je srednje postave, lica rudečkastobledega, menj obilega — suhega, očij sivih, vsiljivih, skrajno neprijaznih, pogleda kratkega, hoje jako interesantne. Ako ti Bog dodeli priliko, da jo vidiš hiteti skozi trg, morajo se ti ustnice nagrbančiti na silen nasmeh, kajti nje korakanje ni več korakanje, ampak preširno drsanje s čeveljčki po cestnem prahu. Nežno, drobno glavico pripogne „gracijozno“ nekoliko naprej — oprostite, nje vid ne sega čez deset korakov, tedaj je potrebno, da opazuje tla — roke mično skrči baš tako kakor ptič peroti, kadar se pripravlja za letanje, in daleč okoli odmeva izpod njenih čeveljčkov: drs, drs, drs. Hudomušni ljudje se drznejo trditi, da vso težo njenega telesca tvori le obleka in si dovoljujejo delati opazke, da gospica Hermina ni varna pred močnim vetrom, kajti prav lahko bi se prigodilo, da je radi nje lahkote odnese v šinje višave. Jaz kot nepristranski opisovatelj ne rečem k tem besedam ne dá ne ne, pač pa lahkega srca in mirne vesti izrečem definicijo: gospodična Hermina ni preveč lepa, niti ne prikupljena. Tudi je ž njo težko občevati, kajti ona zahteva, da se govori ž njo bolj glasno, menda nje ušesni organ ne deluje tako natanko in precizno, kakor pri drugih normalnih ljudeh, ali ka li. Navzlic temu pa ji baje v devetih župnijah ni jednakih, kaj še boljših igralk na glasoviru. — Rad bi ji naštel še kaj dobrih lastnostij, zmožnostij in vrlin, pa pri vsi svoji dobri volji ne morem, ker je, žal, sicer dobra narava ni odičila in okičila ž njimi . . . Vender pa ima gospica Hermina nekaj posebnega, na kar je zelo, zelo ponosna. Gospodična Hermina je — petična, bogata. Nje oče je prišel od daleč v Dolino in tu si nakopičil in nagromadil bogastva, da velja za prvega veleposestnika in kapitalista v vseh bližnjih krajih. Torej na bogastvu sedi gospodična Hermina, na velikanskem bogastvu!

Vsakdo bi mislil, da so se ženitve željni samci kar trgali za njo, da je imela od blizu in daleč bogatih in revnih, omikanih in neomikanih, starih in mladih kavalirjev in snubačev. Pa ni bilo tako! Nje sestra se je pač imenitno omožila nekam na Hrvatsko — bila je ženska obdarjena z obilico dobrih svojstev, — in ko so tudi njej gospici Hermini prisvetila blažena leta, v katerih dekletu kri po žilah kipi in vre, ko ji srce neutolaženo bije, ko se njegove duše poloti hrepenenje po . . . po . . . možu, tedaj so se tudi njej podile po glavi misli, tedaj si je tudi ona želela nečesa . . . Zahvaljena bodi Fortuna, da nisi pozabila sicer zapuščine gospodične Hermine.

* * *

Lepega jesenskega popoldneva, ko se je gospica Hermina na vrtu za hišo zibala v gugalnici, pridrči na dvorišče domača kočija. Iz nje stopi z dvema otročičema njena sestra, soproga sodnika Jurkoviča, ki je zopet prišla rojstvu kraj obiskat, in pa visoka, inteligentna moška postava. Po običajnem „ginljivem“ pozdravu se tuj gospod predstavi gospodič Hermini: Josip Ljubič, profesor v V. Hermina je bila strašno vznemirjena in presenečena, kajti prihod je bil sicer naznanjen za danes, toda na vrtu se je bila udala, dekliškemu premišljevanju in sanjarjenju, in ura prihoda jo je prihitela. Gospa sestra vêde otroka v sobo, gospodična Hermina pa spremlja gosta.

Profesor Ljubič je bil namreč najiskreneji prijatelj gospoda Jurkoviča, in vedno dobro došli gost cele njegove rodbine. Izvedel je, da ima gospa Jurkovičeva mlado za množitev godno sestro, in ker je bil njegov drug zadržan posetiti si tasta, in ko mi je ponudil priliko, da si pogleda krasoto slovenske zemlje, sprejel je profesor z velikim veseljem to ponudbo.

Mej tržani pa poči glas, kakor bi treščilo mej nje: Pri Jelineku imajo snubača, ha, ha, gospodična Hermina se moži! In zopet je smehu in grohota mej hudomušnimi Dolinčani.

Sprejem in zabava pri Jelinekovih je bila navadna, in ni mi treba praviti, kaj so jedli, pili in govorili, pač pa bi bilo važno opaziti izraze na gospodu Ljubiču in gospodični Hermini. Utis, katerega je napravil hrvatski gospod profesor na njo, je bil jako ugoden, in že je snula krasne načrte in naklepe o krasni bodočnosti . . .

Ogledali so si isti dan grajščino Jelinekovo, in gospodična Hermina je imela nalogo — katero je radostno vsprejela — gosta voditi in mu razkazovati znamenitosti. Gospod Ljubič je govoril, malo in te besede so bile besede, s katerimi je hvalil in slavil spremljevalko svojo. Gospodični Hermini je to neizmerno dobro delo, kajti tako laskavih besed ni še nikdar slišala od nikogar, in bila je prepričana, da ni lepšega dekleta, da ni duhovitejšega ženskega bitja, da daleč nadkriljuje svoje sovrstnice.

„Gospica, srečen bo tisti, kateremu boste dali svoje srce. Jaz mu zavidam“! ji reče.

Ona zardi, malo se nasmehne in pogleda profesorja Ljubiča:

„Gospod profesor, vi se šalite“.

„Ne, gospica Hermina. Jaz govorim odkrito, iz prepričanja, iz srca“.

„Sedaj vam verujem“.

In gospodična Hermina bi bila še poslušala rada sladke besede gostove, toda prišla sta že do hišnega praga, ter se vrnila v hišo . . .

Tri dni je bival gospod Ljubič pri Jelinekovih. Tretji dan je dobil pismo, katero mu baje poroča, da mu je oče nevarno obolel.

Pred odhodom ga je še preprijazno povabil gospod Jelinek v svojo sobo, da se tajno pogovorita o neki velevažni stvari. Gospod profesor je seveda slutil, kaj namerja njega gostač, toda odbiti mu ni smel in ne hotel povabila.

„Gospod profesor“, prične stari mogotec, ki je vedeli, kaki nagibi so privedli gosta v njegovo hišo, a sedaj, ko se morate nanagloma poslovati od nas, sedaj bi se drznil pokorno vas vprašati o neki stvari. — Gospod profesor, vi ste sicer mlad, čil, krepak, vender pa ne zamerite, velecenjeni gospod — bi jaz trdil, da nekaj pogrešate, da nekaj iščete . . . A kaj bi se lovil z besedami! Soproge vam je treba — in jaz vem za njo. Moja Hermina vam je udana in pripravljena vsaki čas dati roko v zakonsko vez.

„Gospod Jelinek, hvala vam srčna na ponudbi. Vašo gospico hčer sem izpoznal do dobra v tem kratkem času. Res, ponosni ste lahko na tako cvetlico, in bojim se, da je jaz nisem vreden. Sicer pa dovolite, da se za par dnij izrazite pismeno“.

Mej tem je hodila gospodična Hermina po gredi, nabirala in zbirala najlepše cvetlice, da jih povije v šopek in jih v slovo pokloni svojemu — snubaču

Ko stopita Jelinek in Ljubič iz sobe, pride jim nasproti gospodična Hermina z dišečimi in nedišečimi rožicami v rokah in da zviti šopek gostu rekoč: „Gospod profesor, vsprejmite šopek iz moje roke kot znak naklonjenosti, sprejmite ga v spomin. Ali nas zapustite za vedno, gosp. profesor“?

„Gospica milostiva, hvala lepa na naklonjenosti. Visoko vas čislam, spoštujem . . . Za nekaj dnij se vas spomnim v belem lističu. Z Bogom gospica. Klanjam se, milostiva gospa, poslavja se od gospe Jurkovičeve, „sluga ponižen, gospodine Jelinek . . .“ In voz oddrči proti bližnjemu kolodvoru.

Gospodična Hermina je sedaj tako srečna! Očitali so ji preje, da je velika revica duševna in telesna, da ga ni človeka, ki bi se zanimal za njo, sedaj pa je prišel sam profesor iz daljne daljave prosit za njeno roko, sedaj je uverjena, da bo skoro v kakem mestu živela življenje profesorske soproge. In zidala si je v sladkih nadah grad za gradom, čutila se vzvišeno nad vse vrstnice-prijatnljice, delala oklepe, da bo v prihodnje občevali ž njim kolikor mogoče malo, ali pa nič. Občevati s takimi zapuščenimi plebejkami, ki se ji ponujajo za prijateljice, kolika neumnost!

Dva, tri dni je živela v tej domišljiji, omamljena in skoraj onesvešćena od brezmejnih radostij. Le jeden hip v tem času ji je ožalostil dušo. Našla je bila kmalu po odhodu profesorja Ljubiča ob cesti na trati šopek, katerega je pripela na njegove prsi. Vzbudila se ji je sumnja. Kaj ko bi on vrgel . . . oi, ne, ne . . . on me ljubi.

Četrti dan pa dobi od njega kratko pismo, glaseče se:

Milostiva gospica!

„Dovolite mi, da se še jedenkrat iskreno zahvalim za Vašo in vašega gospoda očeta gostoljubnost. Sicer pa velecenjena, svobodno dajte svoje srce komu drugemu, jaz se ne čutim vrednega, da bi ga vzel v posest. Oče moj je že okreval. Ponižen poklon“! Profesor Ljubič.

Ah prevara, sama prevara. Ti možki! Vsi so jednaki, vsi so taki, vsi se z nami le — igrajo, huduje se togotna gospodična Hermina, grize si ustnice in viha nos. Tudi očeta močno potere najnovejša novica — tudi on mrmra, gospa sestra pa — molči.

Gospice Hermine se še bolj poloti sitnost napram družinčadi, pa tudi napram drugim domačim in znanim, njen pogled je še bolj črn, zopern. Edina tolažba so ji največkrat v grozni disharmoniji izbrani akordi na glasovirju, le pri tipkah pozablja krute prevare zadnjih dnij.

* * *

Minulo je nekaj mesecev, minula je tudi gospodična Hermina mržnja do moških, v srcu ji je zopet vsplam tela vroča ljubezen do druzega spola.

Takrat se je bil namreč naselil za nekaj tednov v Dolini mlad, lep trgovec z lesom, samec seveda, Likovec po imenu. Hipoma se je raznesla govorica, da je prišel snubit gospodično Hermino, njej pa se napolni preje žalostna duša z brezmejnim veseljem. Še ji niso splavali vsi upi po vodi, še jo čaka lepa, zlata bodočnost! Toda čudno! Zakaj je ne poseti, zakaj se ji ne približa? Toda te sumnje kmalu prežene usoda, ki nakloni Hermini preugodno priliko, da se pokaže lepemu tujcu.

Baš tiste dni so pripravljali veselico v trški čitalnici, veselico s petjem deklamacijo itd. Gospodična Jelinekova je izvedela, da prisostvuje veselici mladi trgovec. Brzo se požuri do predsednika čitalnice, poprosi in dobi dovoljenje, da sodeluje in sicer z deklamacijo. S posredovanjem jedne svojih najljubših prijateljic si izbere krasno pesem „Domovini", katero se vadi — dasi je kratka, dan za dnevom. Po trgu vzbuja ta novica silno posmehovanje, in vse se želi toli pričakovanega večera. — Napoči dan veselice. Gospodične Hermine se loteva strah in bojazen. Nikdar še ni nastopila javno, nikdar ni govorila večji množici, sedaj pa mora govoriti tolikemu občinstvu, govoriti mora tudi njemu. Ah, to je strašno! Obrne se še jedenkrat do čitalničnega predsednika, naj jo izbriše, a zaman! Deklamovati mora. Predsednik jo tolaži: „Milostiva, memorirali ste izborno, glas imate močan, prikupljiv, mimiko izvrstno, kar očarali boste občinstvo! In gospodična Hermina se da prepričati, da ima krepak, prikupljiv glas, da se prepričati, da jo čaka popolen uspeh, burna pohvala od vseh tudi od — trgovca. A zvečer gre v čitalnične prostore.

(Konec prih.)

Novice.

— **Osebne vesti.** Za notarje so imenovani notarski kandidatje gg Janko Hudovernik v Kostanjevici za Kranjsko goro, dr. Josip Barle v Slovenski Bistrici za Tržič in Matevž Hafner v Ljubljani za Senožeče. — Okrajnim šolskim nadzornikom za nemške ljudske šole v Ljubljani, v Beli peči, v Domžalah, v Goričanah in v Vevčah ter za meščansko šolo v Krškem je imenovan profesor ljubljanske realke gosp. Albin Belar. — Pravni praktikant v Ljubljani, gosp. Fran Goršič je imenovan avskultantom. — Poštnim asistentom na Zidanem mostu je imenovan gosp. Fran Irgolič iz Celja. Poštni oficijal v Celju gosp. Josip Sivka je premeščen v Maribor. Na njegovo mesto pride gosp. V. Winkler iz Ljubna.

— **Župan gosp. Hribar** bo v soboto praznoval 25letnico, odkar vodi generalno zastopstvo banke „Slavije" v Ljubljani. Prevzel je vodstvo v neugodnih razmerah, a s svojo čudovito enerižjo in delavnostjo je dosegel uprav velikanske uspehe in za banko „Slavijo" takorekoč zavojeval ves slovanski jug.

— **Zaveza jugoslovanskih učiteljskih društev** je imela binkoštne praznike svojo glavno skupščino na Bledu. Izvršila se je točno po programu. Udeležba je bila ogromna.

— **Novo sodno poslopje v Novem mestu** je popolnoma izgotovljeno, in so se sodni uradi pred nekaj dnevi vanj preselili.

— **Okrajni cestni odbor mokronoški** je izvolil svojim načelnikom gosp. Frana Zupančiča iz Rakovnika, podnačelnikom pa gosp. Ludvika barona Berga iz Mokrokronoga.

— **Štrajk.** Krovci kleparskega in krovskega mojstra Hanuška Korna v Slomškovih ulicah so pričeli te dni štrajkati. Isti zahtevajo po 4 krone mezde na dan in delavni čas od 7 zjutraj do 6 zvečer. Dosedaj so delali od 6 zjutraj do 6 zvečer in so imeli 20 kron plače na teden. Vseh štrajkujočih delavcev je le 8.

— **Velikanski promet** je imela te dni pošta v Postojinski jami. Oddanih je bilo v treh urah nad 10 000 razglednic. Pošta je delovala z veliko naglostjo in jako točno, kajti vse razglednice so bile ob istem času sortirane, kar je jako pohvalno omeniti.

— **Za pogorelce v Gorenji vasi** je cesar daroval iz svoje zasebne blagajne 2000 kron, vlada pa je za sedaj nakazala 10.000 kron.

— **»Slovenska zadruga«**, glasilo slovenskih posojilnic in gospodarskih zadrug ter „Centralne posojilnice slovenske" v Krškem, bode odslej prinašala razen spisov narodno-gospodarske vsebine tudi razprave o domači in narodni vzgoji, ker slovensko učiteljstvo ne more še ustanoviti samostalnega lista v tej stroki, kakor se je to poudarjalo tudi na shodu jugoslovanske učiteljske „Zaveze" na Bledu.

— **Stekli psi na Dolenjskem.** Vlada je pasji kontumac raztegnila na ves krški politični okraj in novič naročila, da se morajo veterirarno-policijske odredbe najstrožje izvrševati. Zajedno opozarja vlada tudi prebivalstvo, naj se strogo ravna po izdanih odredbah, ker je to neizogibno potrebno, da se kuga zatre. Kdor greši proti vladnim tozadevnim odredbam, se brez izjeme kar najstrožje kaznuje.

— **Petdesetletnica Vrazove smrti.** Dne 24. t. m. je minulo petdeset let, kar je izdihnil svojo plamenečo dušo navdušeni pesnik ilirske dobe, Stanko Vraz.

— **Abnormiteta.** Na vojaški nabor v Ljubljani je prišel fant Karol Martinčič, ki je 80 *cm* visok in star 21 let. Glavo ima izjemoma veliko, noge pa majhne, kakor štiriletni otrok.

— **Volitev na Teharji.** V torek se je vršila volitev na Teharji pri ogromni udeležbi in silni volilni borbi. Takrat so nastopili prvikrat delavci štorske tovarne kot volilci vsled osebnega dohodninskega davka. — Vsi so morali voliti na komando štorske tovarne jednoglasno nemškutarske kandidate. Izvoljeni so bili v 3. razredu 4 narodni kandidatje ter ravnatelj štorske tovarne, za šestega odbornika se je žrebalo, ter je odločil žreb za nemškutarja; narodni kandidatje so dobili do 106 glasov. V drugem razredu izvoljeni so 4 narodni, 1 nemškutar in Karl Koštomaj je bil izvoljen od obeh strank, a prestopil je pri volitvi v prvem razredu v nemškutarske vrste. V prvem razredu prodrli so nemškutarji z 9 proti 8 glasom. Izid je torej neugoden za narodno stranko, ker ima v občinskem odboru 8 glasov proti 10 nasprotnikom. Narodna stranka storila je vse, ali strahovitemu pritisku štorske tovarne katera je svoje delavce gnala kakor čredo za volišče, ni bilo mogoče popolnoma zoperstati. Zmaga bi bila vender narodne stranke, da ni iste izdal Anton Kandolf z Dobrove, kateri je potegnil z nemškutarji, in da ni izostal neopravičeno Franc Stožir, oba v tretjem razredu; z enakimi glasi bila bi zmaga naša v 3 razredu na celi črti. Popolen propad v prvem razredu ima pa na vesti posestnik in gostilničar Ignacij Cajhen, kateri se je ves čas kujal in na dan volitve potegnil na Ogrsko. Da bi bil prišel tudi on volit, bi bilo v prvem razredu enako glasov, in bi pri žrebu vseh 6 odbornikov gotovo jeden ali drugi slovenski kandidat prodrl, in narodna stranka bi imela zanesljivo večino v občinskem

odboru. Tudi južna železnica je seveda poslala svojega zastopnika nemškutarjem na pomoč. Če tudi ta volitev ni tako izpadla, kakor smo pričakovali in želeli, kaže ista vender, da slovenski kmet stoji neomajan za narodno stvar, in smo prepričani da bode prihodnja volitev zopet dala Teharju častno lice, kajti „svaka sila do vremena“.

— **Družba sv. Cirila in Metoda za Istro** je imela v četrtek, 30 t. m., v Opatiji v prostorih društva „Zora“ svoj občni zbor. Isti dan sta priredila gospa Ljerka pl. Šram in g. Borštnik v „Zorinih“ prostorih literarno-dramatičen večer.

— **Umrl** je nagloma umirovljeni dvorni svetnik gosp. Josip Merk v starosti 64 let. Pokojnik je bil okrajni glavar povsod jako priljubljen in Slovencem pravičen tudi v narodnostnih zadevah Kot vladni svetnik je imel šolski referat v rokah, tu pa je bil preveč pristopen vplivom iz raznih strank, dasi je bil v srcu vnet za šolo in za neodvisno učiteljstvo. Pokojnik je šel lansko leto v pokoj in dobil pri ti priliki v pripoznanje svojega dolgoletnega zaslužnega službovanja. naslov dvornega svetnika. Dvorni svetnik Merk je bil vseskoz koncilijanten uradnik in blag človek. Bodi mu prijazen spomin!

— **Umrl** je bivši krojaški mojster v Ljubljani, občeznani gosp. Mihael Končar, v starosti 75 let.

— **Požigalec iz Dobrunj** je bil v Ljubljani po policiji prijet in se že nahaja pod ključem. Požigalec je Jakob Lovša iz Dobrunj. Podžgal je bil na štirih mestih, pa so povsod ogenj pravočasno zapazili in pogasili. V Ljubljani ga je policija pri beračenju zasačila in aretovala. Dobrunjčani so bili vsled večkratnega zažiga v velikem strahu in so svoja poslopja stražili noč in dan. Pri požaru v nedeljo je bil neki kmet smrtnonevarno poškodovan in so ga morali pripeljati v bolnico. Zaviški gasilci so pri gašenju hudo trpeli in so bili nekateri ranjeni. Neki mož, po domače „stari Jereb“, je dal nekemu fantu nekaj denarja, da ga izroči gasilcem, naj se pokrepčajo. „Vrli“ fant pa je šel in z Dobrunjskimi fanti ta denar zapil.

— **Predrzen tat.** Dne 23. t. m. je prišel v gostilno Marije Češnikove v Palčju pri Št. Petru neki človek, ki je dejal, da je kurjač v Trstu in se zove Jos. Dekleva. Ko je bil mož sam v sobi, je odprl neko omaro in jo začel prazniti. Domača bči je to videla pri oknu. Ko je gospodinja prijela tatu in našla pri njem več ukradenih stvari, ji je tat grozil z nožem. Orožniki so drznega tatu izročili sodišču v Postojni.

— **Denar v pesku.** V soboto svečer sta pila v neki žganjariji na dunajski cesti delavca F. G. in F. R Ko sta se bila že precej nasrkala „ta grenkega“, je ukradel prvi slednjemu denarnico z 12 kronami in je šel vun. Mej tem pa je bil F. R. že opazil, da mu je zmanjkala denarnica in je koj imel svojega tovariša na sumu, da jo je vzel. Ko se je ta vrnil v žganjarno, dal mu je F. R prav gorko klofuto, češ, da jih bo dobil še več, če ne da takoj ukradenega denarja nazaj. F. G. se je tako prestrašil, da je takoj priznal, da je denar res ukradel in ga zakopal v pesek na Dunajski cesti, kjer se je tudi našel.

— **Nezgoda na južni železnici.** Tovorni vlak št. 179, ki je peljal v nedeljo ob 4. uri zjutraj iz Logatca proti Borovnici, se je pri kilometru št. 6 pretrgal, ko je ravno vozil navzdol. Odtrgalo se je 15 vagonov najbrže vsled tega, ker je bilo preveč zaprto. Ti vagoni so malo zaostali nazaj, mej tem, ko je stroj z drugimi vagoni drdral naprej. Čuvaj, ki je to opazil, je dal znamenje, da naj vlak ustavi, mesto, da bi bil dal znamenje, da je vlak pretrgan. Vlak se je ustavil, in odtrgani vagoni so trčili z vso silo v vlak, vrgli zadnji prazen vagon iz tira in se prekucnili čez ta vagon. Razbitih je sedem vagonov. Zadnji vagon, na katerem je bil sprevodnik Sovinc je menda nepoškodovan, in tudi sprevodniku se ni ničesar zgodilo. Škoda je precej velika, ker je bilo v razbitih vagonih vse polno raznega blaga. Tudi železnica je močno pokvarjena in so imeli potniki na kraju, kjer se je zgodila nezgoda, prestopiti iz enega vlaka v drug vlak, vsled česar so imeli osebni vlaki zamude. — Z druge strani se poroča o tej nezgodi: Dne 26. t. m. zjutraj ob $3^1/_2$ uri odtrgalo se je med Borovnico in Logatcem, to stran takoimenovanega Štampetovega mosta od tovornega vlaka zadnjih 15 vagonov. Železniška proga od Logatca proti Borovnici ima močan padec; le blizu omenjenega mostu je nekaj vodoravne in tam je moral strojevodja vlak s strojem malo potegniti, in pri tej priliki se je odtrgalo 15 vagonov. Strojevodja je vozil svojo pot naprej, ali odtrgani vagoni dohiteli so prednji del vlaka in trčili vanj s tako silo, da se je 12 s petrolejem, rižem in milom obloženih voz popolnoma razbilo, drugi trije pa so več ali manj poškodovani. Promet je bil popolnoma ustavljen, kajti vsi ti razbiti in poškodovani vozovi ležali so nakupičeni eden vrhu druzega ravno v neki zaseki, kar je odstranitev teh razvalin jako otežilo Škoda znaša baje 200.000 kron. Na vseh 15 vozovih ni bilo, izvzemši zadnjega nobenega sprevodnika, zatorej se ni mogla nesreča preprečiti. Iz tega je tudi razvidno, da je prevelika štedljivost južne železnice največ kriva nesreča.

— **Požar.** V Cirjah pri Raki je gorelo te dni pri posestniku Matiji Duhu. Škode je 1600 kron.

— **Samomor.** Žena občinskega sluge v Radovljici, Marija Grilc, ki je že dlje časa slaboumna in od kapi zadeta tako, da še govoriti ni mogla, se je 20. t. m. obesila.

— **C. kr. poštna hranilnica.** Zavod je začel poslovati dne 12. januvarja 1883, posluje torej 18 let. Iz najnovejšega tiskopisa hočemo posneti nekatere črtice. — Zavod je leta 1900 napredoval v vseh svojih panogah; čistega dobička dobil je 4,266 101 K in se je na podlagi postavnih določil poštni upravi: uradnikov je v mesecu decembru 1900 uradovalo 588 državnih, 122 definitivno nastavljenih, 1004 pomožnih ter 243 kalkulantnih ali uradnikov ženskega spola, potem še 58 uradnikov in 68 pomožnih službenikov, vseh skupaj torej 2187 oseb. V minolem letu se je po državi uživotvorilo 96 novih poštnih uradov z nabiralnicami poštnohranilničnimi, opustilo se je pa 6 poštnih uradov. Nabiralnico dobilo je tudi 5 ladij Tako je koncem leta 1900 delovalo 5987 nabiralnic, t. j. proti 5892 v letu 1899 za 95 več.

— **Umestna interpelacija.** Poslanec Biankini in tovariši so interpelirali naučnega ministra, zakaj se učencem iz Dalmacije delajo vedno nove zapreke, če hoté pohajati hrvatsko vseučilišče v Zagrebu, in ga vprašali, če misli te zapreke odstraniti.

— **Izložba avtomobilov.** V dunajskem praterju se je otvorila pod pokroviteljstvom nadvojvode Frana Salvatorija izložba avtomobilov.

— **Shod avskultantov.** Dne 2. junija t. l. bo v Olomucu občni shod avstrijskih avskultantov, na katerem bodo razpravljali o svojem materijalnem stanji ter se izrekli o svojih zahtevah in željah.

— **Radi trpinčenja** svojega 11letnega otroka se je moral zagovarjati pred dunajskim okrožnim sodiščem vseučiliški docent dr. Makso Dietz, ki ga je skupno s svojo ženo tako mučil, da sosednje stranke niso mogle več poslušati joka in vpitja dečkovega in so vso stvar naznanili sodišču. Sodišče je odredilo, da se deček da v oskrbo tujim ljudem in obsodilo dr. Dietza na deset, njegovo ženo pa na 7 dni zapora. Čudno, da se morejo take brutalnosti zgoditi v hiši vseučiliškega docenta! Vidi se, da izobrazba ne ublaži vsacega

človeka, in da je tudi med akademiki izobraženimi ljudmi veliko surovosti.

— **Hilsner pomiloščen.** Praška „Bohemia“ poroča, da je dvakrat k smrti obsojeni žid Leopold Hilsner pomiloščen, ter da mu je najvišji sodni dvor prisodil dosmrtno ječo. Baje je že prvo sodišče v Plznu priporočilo Hilsnerja cesarjevi milosti.

— **Zvesta ljubezen.** V mestu Hodolice na Češkem sta umrla nedavno istega dne in skoro v istem času zakonca Anton in Ana Pecey. Mož je bil star 84 let, žena pa 81 let. Živela sta skupaj srečno 51 let.

— **Učitelji v Bukovini** ne smejo več izstopati iz službe in se podati k pošti, železnici itd., ker se je njih število v zadnjem času preveč skrčilo. Bo-li ta naredba koristila se ne ve.

— **Ponesrečen načrt proti rumunskemu kralju.** Rumunski listi javljajo, da je rumunski prestolonaslednik princ Ferdinand srečno ušel zaroti proti svojemu življenju. Princ Ferdinand je ogledoval v Trnovem Magurele vojaštvo ter se je podal preko Gyurgyeva v Bukarešt. V Gyurgyevu je pričakovala ogromna množica ljudstva prestolonaslednika, ki se je pa v zadnjem trenutku podal po drugih cestah domov. Policija je v zadnjih trenutkih odkrila zaroto proti življenju prestolonaslednika. Nek Bolgar Andrievici je imel nalog, izvršiti atentat. Andrievici noče povedati svojih sokrivcev. 12 Bolgarov je aretovanih Pri njih so našli mnogo revolverjev, dinamitnih patron in kompromitujočih pisem.

— **Cesar Viljem v Slavoniji.** Čuje se, da pride cesar Viljem o priliki velikih vojaških vaj na Ogrskem tudi v Slavonijo, kjer se udeleži lova.

— **Spomenik Krištofu Šmidu.** V Thanhausenu se postavi to spomlad slavnemu mladinskemu pisatelju Krištofu Šmidu spomenik, katerega izdeluje Müller v Monakovem.

— **Štrajkujoči pogrebci.** V Neapolju štrajkajo nosači mrtvecev radi prenizke plače. Dne 12. t. m. so ti nosači onemogočili pogreb ter so vrgli prazno rakev na cesto. Več nosačev je zaprtih.

— **Dvojčka.** Iz Frankobroda se poroča, da je najmlajša sestra nemškega cesarja, tamkaj živeča hesenska princezinja Margareta, pred kratkim že v drugič povila dvojčka.

— **Zrakoplov ušel** je pretekli mesec zrakoplovni družbi v Strassburgu. Pripravljen je bil za odhod ter čakal samo ugodnega vetra, da se odpravi na namenjeno znanstveno pot po zraku. Naložili so vanj uže vse za učenjake potrebne stroje in priprave, ki so stale mnogo denarja, in ga tudi z živežem dobro založili. Toda zrakoplovu je menda postalo dolgočasno tukaj čakati, kedaj se učenjaku zljubi stopiti vanj, in zato se je dvignil lepo v noči ter odjadral, kamor je sam hotel in tako srečno prišel v Pijemontsko deželo, kjer se je vtrujen spustil proti trdi zemlji, kjer so ga našli popolno nepoškodovanega ondotni deželani. Polagoma so zvedeli tudi njegovi lastniki, kje se nahaja ter prišli po ubeglega nezvesteža in ga odvedli nazaj v Strassburg, kjer ga bodo drugi pot vže bolj pritrdili, da jim ne gre pred nosom z vsemi naloženimi stvarmi v zrak.

— **Kako močan je polž?** To vprašanje rešila sta v Parizu slučajno dva otroka, ki sta se igrala z navadnim poljskim polžem. Naložila sta mu namreč več koščekov svinca na njegovo lupino, toda polža ni to prav nič oviralo v njegovi hoji. Tedaj pa sta naredila iz trdega popirja voziček, naložila nanj drobnih kamenjev, vpregla polža v elastične niti, katere so se dale raztezati, kar je storilo, da polž ni čutil svojih vezij. Vsa teža, katero je peljal polž, znašala je štiri kilograme. Ako se pomisli, da polž sam ne tehta več, kakor 40 gramov, se vidi, da je vlekel stokrat toliko, kakor je sam težak. Hotela pa sta ta dva mala otroka seveda s pomočjo starišev poskusiti tudi, bi-li nje same vlekli polži. Vpregla sta toraj štirideset polžev pred mal voziček, postavila ga na gladki asfaltni tlak in se vsedla vanj. Seveda se ni videlo, da se voz premika, vender se je v teku nekaterih minut premaknil za 8 *cm*, kajti polži so pridno in brez težav lezli polagoma naprej.

— **Za velikane** je zapustil v Parizu milijonar Saintauen svoje milijone mestu Ronenu. Vsako leto dobi 80.000 fr. tisti zaročni par, ki je telesno največji med ženini in nevestami. Ta oporoka za velikane ženine in neveste ima namen, nakloniti Francozom čim več zdravega in krepkega zaroda. Saintauenovi milijoni napovedujejo torej vojno telesni dekadenci Francozov.

— **Apollo v kopalnih hlačicah.** Iz Findlaya v Ohiju se poroča: Zavod v Adi si je nabavil kopijo znanega staroklasičnega kipa Apollonovega v Parizu. Ko pa je kip dospel, so gojenke protestirale, da bi se goli Apollo postavil v stebrišču. Zato je ravnateljstvo odredilo, da dobi Apollo rudeče baržunaste hlačice. Gojenke so bile s tem zadovoljne, in danes ima zavod Apollona v kopalnih hlačah.

— **Roparski umor.** Blizu Berolina se je izvršil te dni strahovit roparski umor. Na nekem polju so našli truplo moža, kacih 40 metrov od trupla pa glavo. Truplo je imelo več ran, o morilcih pa ni doslej sledu.

— **Trgovina s plemstvom.** Iz Peterburga javljajo, da so prišli v Kutaitzu, glavnem mestu Mingrelije na sled velikim sleparijam. Našli so tam pravcato tovarno, kjer so se izdelovale diplome za plemstvo. Kdor je plačah par sto r. je lahko postal plemič.

— **O grofu Tolstem.** Šikane, katerim se mora pokoriti stari Tolstoj, so res neverjetne. Privržencem svetega sinoda je dovoljeno, da blatijo Tostega na vse mogoče načine, kakor se komu ljubi. Tako n. pr. je objavil neki profesor Bronsow brošuro, v kateri je objavil bedastočo, da je Tostoj skribent brez talenta, in da je samo vsled reklame postal tako slaven. V charkovskem dnevniku „Wjera Rasum“ je obelodanil neki menih pismo, v katerem proslavlja ekskomunikacijo Tolstega za največji čin stoletja. V Adeni so nedavno odposlali Tolstemu adreso, vsled policijskega ukaza pa je bila med potoma inhibirana in vrnena. Od njegovih, doslej še nenatisnjenih del je izšla pred kratkim brošurica, katero je cenzura močno obstrigla, z naslovom: „Urar“. Tolstoj zastopa tu idejo o pobratenju vseh ljudij in povdarja, da se mora z vsemi ljudmi jednako ljubeznivo ravnati.

— **Poštni parnik** Kensington Red Star Linie v Antwerpenu je dospel dne 22. maja nepoškodovan v Novi Jork.

— **Srečna igralka.** Pred kakimi tremi tedni je prišla v Novi Jork igralka Marija Wilsen, zvezda neke potovalne družbe. Prišlo jej je na um, da bi poskusila svojo srečo na borzi. In res je dobila v kratkem času — 3 milijone kron. Kot igralka na gledaliških deskah pa ni nastopila, kajti vrnila se je takoj nazaj v London, kjer si hoče baje kupiti svoje gledišče.

— **Velikanski šopek** je dobila soproga predsednika Mac Kinleya v San Franciscu. Šopek je navezan na 39 čevljev dolg drog ter je sestavljen iz več tisoč najlepših cvetlic Odrasel človek seže s svojim temenom do tja, kjer se cvetlice začenjajo.

— **Brezzični brzojav** jela je američanska vlada sedaj energično speljavati in rabiti. Najela je profesorja Tesla z mnogimi drugimi veščaki, da ob morskem obrežju napravijo več postaj za brezzično brzojavljenje. Nekatere teh so vže gotove ter čakajo samo zveze z drugimi. Poskusi so se vsi prav dobro obnesli.

— **Angleška baharija** je bila zopet slabo zastopana po nekem angleškem časnikarju, ki je imel nalogo, klatiti se med junaškimi Buri, da poizve to in ono, kar poroča potem svojim časopisom. Hodil je ta junak peresa le prav malo

časa svobodno, kajti kmalu so ga vjeli Buri ter ga poslali v Pretorijo. Ker pa oni jako spoštujejo vojaške postave, ki jim vele, da je nečastno umoriti ujetnike, ki niso vojaki in se niso borili proti njim, pustili so mu dovolj priložnosti, da je ušel. Sedaj pa je hodil ta ubegli časnikar od mesta do mesta, kjer so bili Angleži in s svojim begom in ujetništvom pri Burih delal junaškega in interesantnega pri vseh, ki so ga hoteli poslušati. Pripovedoval jim je o groznih mukah, ki jih je moral na begu prestati, o zvijači, s katero je prevaril Bure da je ušel, o svoji spretnosti pri begu itd. No, v nekem mestu pa je med poslušalci naletel na voditelja skrivne burske policije barona Ginsberg-a, kateremu je bilo znano natančno, kako „junaško" je bežal Anglež. V javnem govoru je nato povedal, kako plemenito so mu Buri dali priliko bega, kako so ga skrivaj opazovali na njegovem begu in v dokaz temu pokazal je baron Ginsberg nekaj fotografičnih slik, katere so Buri za šalo napravili v hipih, ko je angleški časnikar menil, da prav nobeden ne sluti o njegovem begu. Seveda je po nastopu tega skrivnega policista vsa domišljena slava Angleža hitro minula, in ubogi Anglež je pobral svoja kopita ter odšel v domovino.

— **Koliko zlata nese jeden človek.** Marsikdo si želi imeti toliko bogastva, kolikor bi ga v zlatu nesti mogel. Seveda, malo bi ravno ne bilo, pa tudi posebno mnogo ne, ker zlato je jako težko. Ako bi na primer prišel močan mož in bi si smel kakor v pravljicah naložiti zlata kolikor bi ga zamorel nesti eno uro daleč, vzeti bi ga ne mogel niti 100 *kg* in to bi imelo vrednost približno 200.000 kron. Tudi ko bi bil eden najmočnejših, tako zvanih atletov, vzeti bi si ga ne mogel več, kakor se skuje iz njega 80 000 dolarjev. Boljša je naša doba, ki plačuje in uporablja papirnate bankovce. Ti niso težki in ne provzročajo nikakih bremen in vender se z njimi pride po celem svetu.

— **Porod v goreči hiši?** „Amer. Slovencu" poročajo iz Houstona, Texas, z dne 30. aprila: Velik požar je uničil včeraj zjutraj tri hiše in zgorelo je petero oseb: Job Copping, njegova žena in trije otroci. Ko so po požaru preiskovali razvaline, so našli poleg telesa žene Coppinga zgorelo dete, ki je bilo rojeno za časa požara.

— **Fond vesti.** V Ameriki imajo nek čuden denarni zaklad, kateremu so dali naslov „fond vesti", in ki donaša Zjedinjenim državam lep dohodek. Stvar se je pričela tako-le: Leta 1811 je došlo na državno zakladnico neko anonimno pismo, v katerem je ležal bankovec za pet dolarjev. V pismu je pripovedoval anonimni pisec, da ga je začela — peči vest, ker je nekoč državno blagajno ogoljufal za 5 dolarjev. Ker so si uradniki zaman belili glave, kam zabeležiti teh 5 dolarjev, so sklenili, da jih vpišejo v rubriko „razni dohodki". Mej tem pa so imeli še večkrat priliko uknjižiti razne zneske v to rubriko. Dosedaj je došlo že nad 300.00 dolarjev tega čudnega fonda. Najvišja svota, ki je došla, je znašala okrog 14.250 dolarjev, prišla je iz Londona, katero je poneveril nek brezimec in sicer najprej polovico. Bankovce je po sredi prerezal, v pismu pa dejal: „Ako berem v časopisih, da je denar prišel v prave roke, pošljem še drugo polovico". Ta bivši „tat" se je bal, da bi utegnil biti pri blagajni tudi kdo drug tako „pošten", da bi bankovce „uzmal" in zato tolika nezaupljivost. Najoriginalnejši pa je bil nekdo, ki je tole dopisal: „Svoj čas sem Zjedinjene države s tem ogoljufal, ker sem prikrajšal carinski urad pri pošiljatvi zlatih ur za 50 dolarjev. Ker se mi je oglasila vest, pošljem tu prvih 5 dolarjev. Pri prvi priliki, ako se mi vest zopet oglasi, pošljem zopet 5 dolarjev in tako dalje, da povrnem vse". — Tak „fond vesti" bi ne bil napačen v vseh državah, a ne samo v državnih blagajnah, marveč tudi v drugih.

— **Panameriška razstava.** Dne 1. t. m. zjutraj so se odprla vrata panameriške razstave, ki bo kazala nekaj mesecev svetu pridnost, iznajdljivost, vztrajnost in znanost ameriških prebivalcev severnega in južnega dela. Prava slovnsnost otvoritve izvršila se je te dni. Prvo vstopnico je kupil Wiliam Hamlin, ki je plačal za to prednost malenkostno svoto 5000 dolarjev. Obiskovalci so jako zadovoljni z razstavo.

— **Amoak.** Med Malajci je nekaka posvečena narodna navada ali narodna lastnost, ki se imenuje „amoak", kar pomeni — moriti. Kadar je Malajec sila žalosten, razžaljen ali obupan, se ga loti besnost, v kateri kakor blazen mori in ubija vse, kar mu pride naproti. Ko ga zvežejo ali pobijejo na tla, se kmalu umiri in ne ve baje ničesar, kar se je zgodilo. Najmirnejši in najpridnejši Malajci zblazno za hip v trenutkih silnega afekta ter postanejo besni morilci, ki uničijo vse. In kadar se zavedo, se svojih činov ne kesajo, niti ne sramujejo, nego smatrajo svojo besnost za božjo lastnost. Sodišča jih ne kaznujejo. Pripetilo se je, da je tak blazen Malajec pomoril v kratkem času troje oseb in več ljudij težko ranil, a vendar ni bil kaznovan. „Amoak" je narodna lastnost, ki pa se pojavlja zlasti takrat, kadar je Malajec pijan od opija, bangurja ali hašiša.

Doktorja pl. Trnkóczyja

preskušena zdravilna in redilna sredstva, preskušena že mnogo let, priporoča in razpošilja

lekarna Trnkóczy v Ljubljani.

Najceneje se dobivajo v podpisani lekarni, če se naroča po pošti, odkoder se ta zdravila vsak dan na vse strani sveta z obratno pošto s poštnim povzetjem takoj pošiljajo, tudi celo samo jeden komad z natančnim navodilom o uporabi.

Za štedilne gospodinje, dojenčke, otroke, nervozne, okrevajoče, slabotneže, malokrvne, bledične, za vsakega bolnika, sploh za vsakega se namesto brezmočne, razdražujoče kave in ruskega čaja **doktorja pl. Trnkóczya**

Kakao sladni čaj priporoča kot tečno, krepilno, zdravo in najceneje hranilno sredstvo. Zavojček (četrt kile vsebine) 40 h, 14 zavojčkov samo 5 K.

Dalje se priporoča: **Doktorja pl. Trnkóczyja**

Želodečne kapljice. Izborno sredstvo za želodec. Deluje pomirjujoče, krepilno, bolest utešujoče, tek vzbujajoče, čisti želodec in pospešuje prebavo. Steklenica 40 h, pol tucata 2 K.

Krogljice, odvajalne, želodec čistilne. Čistijo želodec, odvajajo blato, odpravljajo napenjanje in zabasanje želodca brez vseh bolečin, kakor se to čestokrat pripeti pri drugih krogljicah. Škatlja 42 h, šest škatljic 2 K 10 h. — **Pocukrene krogljice.** Škatlja 80 h, tri škatlje 2 K.

Prsni, plučni in kašljev sok ali zeliščni sirup, prirejen z lahko raztvarljivim apnenim železom, utišuje kašelj, raztvarja sliz, lajša bol in kašelj, vzbuja tek in tvori kri. Steklenica 1 K 12 h, pol tucata 5 K.

Drgnilni ali **udov cvet (protinski cvet, Gichtgeist)** priporočljiv je kot boli utešujoče, lajšajoče drgnenje v križu, rokah in nogah, kot novo poživljajoče drgnenje po dolgem hodu in težkem delu. Steklenica 1 K, šest steklenic 4 K 50 h.

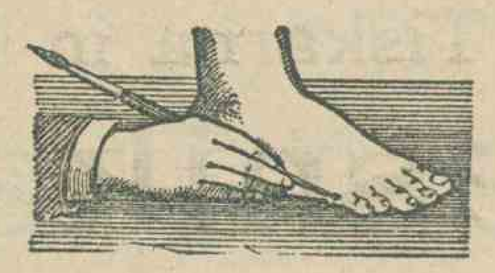

Varstvena znamka

Tinktura za kurja očesa, preskušeno sredstvo proti bolestnim kurjim očesom, bradavicam, roženici, žuljem in ozeblinam. Ima to veliko prednost, da je treba s priloženim čopičem bolno mesto zgolj namazati. Steklenica 80 h, šest steklenic 3 K 50 h.

Ker je vedna skrb p. n. ekonomov, poljedelcev, živinorejcev itd. obrnjena na vzdrževanje zdrave in krepke živine, opozarjamo iste posebno na doktorja pl. Trnkóczyja redilne pripravke za živino.

Doktorja pl. Trnkóczyja (12—1)

Živinski redilni prašek za notranjo rabo pri **kravah, volih in konjih.** Že blizu **50 let** z najboljšim uspehom uporabljevan, kadar krave nočejo žreti, in da se zboljšuje mleko. Zavojček z navodilom glede uporabe 1 K, pet zavojčekov **samo** 4 K.

Varstvena znamka.

Prašičji redilni in krmilni prašek. Varstveno in dijetetično sredstvo za prašiče. Za notranjo rabo, služi za tvorbo mesa in tolšče. Zavojček 50 h, pet zavojčkov **samo** 2 K.

Pozor! Želi kdo samo eden kos teh sredstev, pošlje se mu tudi omenjeni eden kos takoj s poštnim povzetjem.

Tržne cene.

V Ljubljani dne 31. maja 1901. Pšenica K 8 30 h, rž K 7.20 h, ječmen K 7.— h, oves K 7.20 h, ajda 6.— h, proso K 7.— h, turšica K 6.60, fižol K 9.— h Vse cene veljajo za 50 kilogramov.

Loterijske srečke

V Brnu dne 29. maja t. l.: 76, 55, 1, 54, 45.
Na Dunaji dne 25. maja t. l.: 21, 10, 83, 71, 67.
V Gradci dne 25. maja t. l.: 13, 80, 46, 34, 84.

100—300 gold. na mesec

zamorejo osebe vsakega stanu na vsakem kraju gotovo in pošteno brez kapitala in zgube zaslužiti z prodajo postavno dovoljenih državnih papirjev in srečk.

Ponudbe sprejme **Ludwig Oesterreicher,** Deutsche Gasse 8 Budapest. (1—10)

Srečkanje nepreklicno 25. junija l. 1901.

Glavni dobitek

30.000 K

vrednosti.

Concordijske srečke po 1 krono

priporoča **J. C. Mayer,** menjalnica v Ljubljani.

Tiskarna in kamenotiskarna

J. Blasnika nasledniki

v Ljubljani, Breg št. 12

izdeluje **vsa tiskarska dela v najkrajšem času** in po **jako nizkih cenah.**

Posebno se priporoča za tisek **knjig, brošur, diplomov, trgovskih pisem, računov, kuvertov, raznih tabelaričnih del** itd. itd.

Tiskarna je **z najnovejšimi črkami, okraski in stroji** preskrbljena ter zamore vsem zahtevam **popolnoma ustreči.**

Odgovorni urednik: August Pucihar. — Tisk in založba: J. Blasnikovi nasledniki.